

RODOLJUB.

Glasilo „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 3 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovoliijo naj se pošiljati „Národní Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

18. števil.

V Ljubljani, dne 21. septembra 1895.

V. leto.

Naša katoliška stranka in narodnost.

V zadnjem „Rodoljubu“ smo bili omenili izgred, katerega so povzročili naši krščanski socialisti v ljubljanski kazini pri ondotnem shodu. „Slovenec“ je seveda potem par dnij svojce pral, kar mu pač nikdo ne zameri. Gotovo bi pač o tem ne govorili, da se „Slovenec“ ni skušal malo podrgniti tudi ob narodno stranko in se izigral za zagovornika slovenske narodnosti.

Očital je narodni stranki, zakaj po svojih glasilih ne protestujemo, da socialisti v Ljubljani nemški govore na shodih. „Slovenec“, oziroma katoliška stranka, se je v tem vprašanju postavil povse na radikalno-narodno stališče. Mi v narodnem oziru nismo tako nestrpni, potem bi pač morali protestovati proti vsakemu nemškemu zborovanju in vsakemu nemškemu društvu v našem mestu. Da bi to bil največji nesmisel, je pač vidno. Kaj takega zahteva „Slovenec“, ki se je tolikokrat poganjal, da dijaško društvo „Danica“ na Dunaju sme imeti slovenščino za svoj poslovni jezik. Mi mu to celo za zasluge priznavamo. Če pa zahtevamo celo na Dunaju pravico za slovenščino, je tudi v Ljubljani povse nemščini kratiti ne smemo. To bi bilo pač proti narodni enakopravnosti. S

takim postopanjem, ki pa pač ne more imeti nobenega vspeha, bi Nemcem dali le povod, da bi se še bolj ustavljali pravici slovenščine v Celovcu, Celju in drugod.

Shod je bilo sklicalo društvo „Zukunft“ za nemške delavce, katerih je sedaj v Ljubljani veliko število. Za tiste delavce, ki pa nemški ne znajo, pa shod ni bil namenjen. Sicer bi se pa mi tudi ne izpodtikali nad „Slovencem“, ko bi bil kaj dosleden v tej stvari, ali ni; temveč je naroden le tedaj, kadar mu to služi proti nam.

Pred tremi leti je bil v Ljubljani katoliški shod in na tem shodu je nemški konservativec dr. Fuchs govoril tudi nemški in tedaj „Slovenec“ za to ni imel nobene grajalne besede, nekateri pristaši naše katoliške stranke so mu celo „hoch“ klicali. In katoliški shod je pač imel tudi v narodnem oziru ves drugačen pomen, nego pa socialističen shod v kazini. Na tem shodu se je po za-trjevanju katoliške stranke same imel skleniti nekaj program za vse javno slovensko delovanje. Na takem shodu bi se bilo pač spodobilo, da bi se bilo jedino slovenski govorilo.

Prošt Klofutar je že večkrat v imenu slovenske duhovščine pozdravljal škofa Missijo nemški in vendar se

LISTEK.

Polikuška.

(Povest grofa Leva Tolstega.)

(Dalje.)

VII.

Drugi dan zgodaj zjutraj stal je pred durim postranskega poslopja že služinčad voz, na katerem se je navadno vozil oskrbnik. Vanj je bil vprežen koččen siv konj, ki je imel čudno ime Boben. Ančka, Polikuškova starša hči, je, dasi je bil hud in mrzel veter, bosa stala pod konjevo glavo in z daleč ga z nekim strahom držala za uzdo z jedno roko, z drugo je pa držala na glavi rumeno-zeleno, s kožuhovino podloženo suktnjo, ki je v rod-bini služila za odejo, kožuh, pokrivalo, preprogo, za kožuh Polikuški in še za več drugih stvari. V hiši je bilo glasno. Bilo je še temno; jedva je bil začel notri prihajati svit deževnega dne skozi okno, zakrpljeno semtertja s papir-

jem. Akulina je za nekaj časa popustila jed v peči in otroke, od katerih manjši še niso bili ustali, in so prezebali, kajti njih odeja je bila odvezeta in se jim je dal namesto nje glavni robec materin. Akulina je imela delo z odpravljanjem moža na pot. Dala mu je čisto srajco. Čevlji, kateri so bili že močno raztrgani, so jej delali posebno skrbi. Najprej je sezula debele, volnate, jedine nogovice in jih dala možu; iz plahte iz klobučine, katera je slabo spravljena ležala v konjskem hlevu in katero je pred dvema dnevoma prinesel Iljič v sobo, je odrezala kose, da je z njimi zamašila luknje, da obvaruje vlažnosti Iljičeve noge. Iljič si je sedeč na postelji popravljal svojo prepasnico tako, da bi ne bila videti, kakor grda vrv. Nevoljno godrnjujoče dekletke, ki je bilo ogrnjeno čez glavo s kožuhom, a so se vendar vanj zapletale noge, so bili poslani k Nikiti, da posodi kapo. Šum se je povečal, ko so prihajali graščinski ljudje prosit Iljiča, naj jim kupi v mestu, tej šivank, tej samovar, tej olja, temu

„Slovenec“ ni nič izpodtikal nad tem. Deželni glavar gospod Detela je pozdravil gospoda deželnega predsednika, ko je prišel v deželo, jedino nemški, in „Slovencu“ se ni zdelo vredno, da bi ga bil malo pokrtačil, kakor bi se bilo spodobilo. Taki govori javnih funkcionarjev so vse kaj družega, kakor shod kakega socijalističnega društva, tukaj gre pa pač za narodno čast in tu bi bilo treba, da bi „Slovenec“ odprl svoja usta.

Ko je mestni zbor sklenil, da naj se napravijo v Ljubljani samoslovenski ulični napisi, se je z nemškutarji vred uprla naša katoliška stranka, dokler ni po svojih zastopnikih v deželnem odboru stvari preprečila. „Slovenec“ se je tedaj sklicaval na narodno enakopravnost in kdo vé, na kaj še vse. Zakaj se pa tedaj ni postavil na radikalno-narodno stališče, na katero se sedaj postavlja?

„Slovenec“ sam in druga glasila so že večkrat pisala, da je absolutna narodnost paganska in na to absolutno narodno stališče se je postavil sedaj „Slovenec“, zagazil je torej v paganstvo. Dosedaj je vedno trdil, da je jezik jedino le nekako sredstvo. Povse se je v tej stvari strinjal s socijalnimi demokrati, ali je bil pa v narodnem oziru še

bolj mlačen, kakor so ti. Mi seveda se nikdar nismo držali tega načela, temveč smo naglašali, da ima narodnost še neki višji namen. Po omenjenem načelu naše katoliške stranke bi potujčevanje ne bilo nič sramotnega, temveč v nekaterih krajih nekaj priporočljivega, če bi jezik, katerega bi si osvojili, bil na višji stopinji izobraženosti, imel večje slovstvo in bil bolj razširjen, nego smo ga poprej imeli. Zameniti bi se potem smel, kakor se zamenja star stroj v tovarni z novim, boljšim. Mi smo pa vedno stali na stališču, da moramo varovati svoj jezik in narodne posebnosti, ker je volja božja, da smo rojeni Slovenci.

Iz povedanega je pač razvidno, da je v narodnem oziru naša katoliška stranka tako mlačna, da se jej pač malo spodobi, komu drugemu v tem oziru nauke dajati. Poučujte rajše g. Klofutarja, na katerem stališču je stal dr. Bleiweis, katerega si svoji sedaj vaša katoliška stranka glede učnega jezika na srednjih šolah, da ne bode v deželnem šolskem svetu dosledno podpiral nemškutarjev. Gospodje, najprej torej gnoj pokidajte pred svojimi vrati, potem šele hodite iskat prahu pred sosedove.

Politični pregled.

Nova vlada. Koncem minulega tedna se je bil pripeljal na Dunaj grof Badeni in je dobil nalog od cesarja, da naj sestavi novo vlado. Na Dunaj se je vozil preko Prage, kjer se je posvetoval z grofom Thunom o političnem položaju. Zagotavlja se, da sta se s Thunom v vsem popolnoma vjemala, in to nam pové dovolj, kako bode vladal grof Badeni. Njegova vlada bode naperjena proti Mladočehom in drugim bolj demokratičnim strankam. Badeni bode varoval v prvi vrsti interese plemenitašev. Na Dunaju se grof Badeni ni posvetoval z nobenim političnim vodjo, izvzemši Chlumeckega. Levičarji so tedaj nalašč takrat na Dunaju imeli neki shod, nadejajoč se, da bode koga izmej njih povabil Badeni in se ž njim pogajal. Tega pa ni storil. Chlumecky je šel sam k njemu,

a še tisti vé povedati, da se je Badeni pogovarjal ž njim le kot s predsednikom zbornice, ne pa kot s političnim vodjo. Nič mu ni povedal, kakšno stališče misli zavzeti. Ministerstvo pa ima Badeni že popolnoma sestavljeno. Poslanca ne pokliče nobenega v ministerstvo, od sedanjih ministrov pa ostane jedino deželno-brambeni minister grof Welsersheimb, ki se briga le za vojaške stvari. Ministerstvo notranjih stvari bode vodil grof Badeni sam. Kakor je pokazal kot namestnik v Galiciji, zna dobro vplivati na volitve in je zatorej treba, da bodedo precej pozorni. Gauč bode zopet učni minister. Njega že poznamo. Slovanom ni bil nikdar prijazen in tudi sedaj ne bode. Finančni minister bode Poljak Bilinski in trgovinski baron Glanz, kateri je dosedaj bil načelnik trgovinskega od-

tobaka in sladorja mizarjevi ženi, ki je že bila postavila samovar, da postreže Iljiču in prinese mu pijače, katero je imenovala čaj. Četudi je Nikita odrekel kapo in je bilo treba svojo spraviti v red, t. j. vanjo stlačiti ven molečo in visečo bato in ji luknje zašiti s konjsko iglo, četudi čevlji, zadelani s kosovi iz klobučine, niso hoteli hitro na noge, četudi je Ančka vsa prezebla izpustila konja in je Marička v kožuho stopila na njeno mesto in je tudi naposled morala sleči kožuh in je sama Akulina šla držat konja, vendar se je naposled vse končalo s tem, da je Iljič ná-se oblekel obleko vse družine, pustivši samo jeden jopič in pa šlape, napravljen sedel na voz, poravnal seno, popravil se še in tesneje zavil, kakor delajo veljavni ljudje, in se odpeljal.

Njegov deček, ki je pritekkel iz hiše, je prosil, da bi njega peljali. Šepetava Marička je tudi prosila, da bi jo vzel na voz, češ, da je ne zebe, četudi nima kožuha. Polikuška je ustavil konja in se malo posmehljal. Akulina

mu je posadila otroke na voz in mu pošepetala, da naj se spominja, da se je zaklel, da ne bode ničesar pil. Polikuška je pripeljal otroke do kovačnice, jih raz voz postavil, zopet spravil se na voz, popravil si še kapo in odpeljal se počasi. Vsak mrazek je stresel njegova lica in njegove noge na vozu. Marička in Mihec sta tako hitro in s takim vriščanjem tekla domu po polzkem rebru, da ju je pes, ki se je bil iz vasi priklatil na graščinsko dvorišče, pogledal, stisnil rep mej noge in lajajoč pobegnul domu, od česar se je vrišč Polikuškovih naslednikov še podeseteril.

Vreme je hilo slabo, veter je rezal v obraz, in Iljiču je letel sedaj sneg, sedaj dež, sedaj sodra v obraz in gole roke, v katerih je držal mrzle vajeti stiskajoč jih pod pazduho, in na usnjeni komat in na staro konjevo glavo. Konj je migal z ušesi in stiskal oči.

Potem se je nakrat zjasnilo; jasno so se videli višnjevkasti sneženi oblaki in solnce je skozi nji pogledovalo, a tako neodločno in neveselo, kakoršno je bilo

delka v ministerstvu za vnanje stvari. Bilinski in Glanz ugajata židovskim kapitalistom, ki so jako veseli, da sedanji finančni minister Böhm-Bawerk ne ostane in da sedanji vodja trgovinskega ministerstva sekcijski načelnik Wittek minister ne postane. Ta dva liberalcem nista po volji. Pravosodni minister bode pa grof Gleispach, predsednik nadsodišču v Gradcu. Štajerski Nemci so tega posebno veseli. Poljedelsko ministerstvo prevzame češki grof Ledebur, kateri pač izvaja svoje sposobnosti iz grofovskega naslova. Gališko ministerstvo se opusti, da ne bode preveč Poljakov v ministerstvu. Novo ministerstvo bode imelo dovršiti davčno reformo in nagodbo z Ogersko, pa tudi za volilno reformo ima Badeni že svoj načrt, ki je prikrojen po željah Poljakov in levičarjev. Veliko od novega ministerstva Slovenci ne moremo pričakovati.

Volitve na Dunaju. V torek je volil na Dunaju tretji razred v mestni zastop. Izvoljeni so sami protisemitje. Volilni boj je bil hud. Da ni vlada močno poskrbela za varnost, bi bili krvavi pretepi. Sedaj je gotovo, da dobi Dunaj protisemita, t. j. nasprotnika židov za župana. Najbrž bode izvoljen dr. Lueger. Kaj bodo storili liberalci, se ne ve. Nekateri priporočajo, da bi začeli hkrati pasivno politiko, t. j. da bi še tisti, ki bodo v drugem ali prvem razredu izvoljeni, ne šli v zbor. Čehi so bili postavili svoje kandidate, a njih kandidatje niso dobili dosti glasov, ker je večina čeških malih trgovcev in obrt-

nikov na Dunaju s protisemiti volila. Agitacije so bile živahne. Protisemitje so bili osnovali celo neki odbor krščanskih žensk, ki je od hiše do hiše agitoval in kakor pravijo, da ne brez uspeha. V liberalnem taboru je nepopisna potrtnost. Slovani nimamo povoda žalovati za liberalci, a veselimo se protisemitov tudi ne, ker so v narodnem oziru še manj pravični.

Srbija. Liberalna stranka srbska izbrala si je na svojem zadnjem shodu Ristića zopet za svojega vodjo. Ristić je izkušen politik in je bil dvakrat celo regent, t. j. da je vladal ob nepolnoletnosti vladarja. Na imenovanem shodu je imel Ristić govor, v katerem vse kaže, da je blizu konec miru na Balkanu. Priporočal je, da naj bodo Srbi na boj pripravljeni, da jim kdo drugi ne vzame Makedonije, ki je po njegovem mnenju srbska, kajti ondi počivajo kosti srbskih carjev Nemanovičev. Motijo se tisti, ki mislijo, da se zaradi denarnih zadreg Srbija bojevati ne more. V Srbiji so polne žitnice in to je dober velik zaklad. Sicer pa Ristić ne želi vojne in je priporočal prijateljstvo Srbije s Turčijo, kajti on upa, da smeta upejljati v Makedonijo reforme, s katerim se omogoči razvoj vsem tamošnjim narodnostim.

Kitajskim kristijanom se slabo godi. V Hing-Whaju so Kitajci napadli kristijane, jih grozno trpinčili ter umorili in potem oplenili njih hiše in jih zažgali. Vlada je izdala dvoumno razglasilo, s katerim ščuje Kitajce, naj pokončajo kristijane.

Slovenske in slovanske vesti.

(Ustanove za kmetijsko šole.) Poljedelsko ministerstvo je podelilo štiri ustanove za slovenske učence iz Istre, ki se uče na slovenskem oddelku kmetijske šole v Gorici in na kmetijski šoli na Grmu. Za prvo šolo sta odmenjeni dve ustanovi po 100 gld., za poslednjo dve ustanovi po 120 gld. Pravico do teh ustanov imajo

sinovi isterskih vinogradnikov, ki so spolnili 16. in niso prekoračili 24. leta ter z dobrim vspehom dovršili vsaj ljudsko šolo. Nas veseli, da je vlada obrnila pozornost tudi na tužno Istro.

(Potovanje v Prago.) Nekaj nad 100 Slovencev je bilo te dni potovalo v Prago in so ondi bili od naših

smehljanje Polikuškovo. Ne gledé na to, je bil Iljič zaptopljen v prijetne misli. On, katerega so hoteli poslati v Sibirijo, kateremu so pretili, do ga dajo v vojake, katerega samo lenuhi niso zasmehovali in bili, katerega so vedno tja odrivali, kjer je bilo najhuje, sedaj gre, da dobi svoto denarjev, veliko svoto, gospa mu zaupa in pelje se v oskrbnikovem vozu s konjem, s katerim se vozi sama gospa, pelje se kot grajščak z usnjatim komatom in vajeti. Polikuška se je stegnil, popravil kapo in se zavil. Če je pa Iljič mislil, da je podoben popolnoma bogatemu grajščaku, se je motil. Vsakdo vé, da se trgovci, ki imajo po deset tisoč, vozijo v lahkih vozeh z usnjeno opravo, in to je isto in vender ne isto. Pelje se nekdo z brado v črnem ali modrem kaftanu z istim li konjem, sedi li sam na vozu: samo pogledaš, če je konj sit, če je sam sit, kako sedi, kako je konj oprežen, kako očiščen voz, kako je opasan, in precej veš, če trguje s tisoči ali le stotinami. Vsak skušen človek, ki je

od blizu pogledal Polikuško, njegove roke, njegov obraz, njegovo razmršeno brado, njegov pas in nerodno namevano seno na vozu, suhega konja, strte šine, je precej vedel, da se pelje hlapčič in ne trgovec, ne grajščak, da nima ne tisoč, ne sto, pa tudi deset rubljev ne. Toda Iljič ni tako mislil, motil se je, a prijetno se je motil. Petnajststo goldinarjev bode dobil. Če hoče obrne konja namesto domov, v Odeso, ali kamor mu bode drago. Toda on tega ne bode storil in prinese denar gospej in bode rekel, da ga še taki denarji niso zapeljali. Ko je prišel konj do gostilne, je začel vleči na levo, ustavljal se in nazaj gledati; toda Polikuška je, četudi je imel denar, katerega so mu dali, da kaj nakupi, udaril konje z bičem in peljal se dalje. Tako je storil tudi pri drugi gostilni; a opoldne je stopil z voza in odprl vrata trgovske hiše, kjer so se ustavljali vsi grajščinski ljudje, zapeljal na dvorišče in odpregel, konju dal sena, govoril s kupčijskimi delavci, pozabil ni povedati, po kakšen

bratov Čehov jako gostoljubno in navdušeno vsprejeti. Pokazala se je pri tej priliki vzajemnost in bratstvo mej Slovinci in Čehi. Ogledali so si češko narodopisno razstavo in se prepričali, da Čehi nič ne zaostajajo v kulturnem oziru za Nemci.

(Izpred sodišča.) Piše se nam iz Vipave z dne 12. t. m.: Danes je bil pri tukajšnjem okrajnem sodišču obsojen ljubljanski advokat g. dr. Ivan Šušteršič zaradi razžaljenja časti na 15 gld. denarne kazni, ker je psoval obtožitelja z „barabo“. Sodnikom je bil delegiran postojnski adjunkt g. Mulley, obtožitelja je zastopal dr. Luzatto z Gorice, obtoženca pa g. dr. Deu iz Postojine.

(Kapelanove žrtve.) Kapelan na Blokah, Lenassi, je bil obsojen zaradi žaljenja časti na milostno odmerjeno globo in na sodne stroške. Ta obsodba ne bo g. Lenassiju v njegovi karieri prav nič škodovala, gotovo pa mu je žal lepih novcev, katere bo moral odriniti, če potrdi druga instanca razsodbo prvega sodišča. Ta sodba se mu je najbrž z lica brala, zakaj hkrati so začeli kmetje zlagati prostovoljne darove v pokritje rečenih sodnih stroškov. Kdor vé, kako težko je slovenskemu kmetu izvabiti v take namene kaj okroglega izpod palca, mora misliti, da je kak vnet pristaš kapelanov kmete rotil in jim prigovarjal, naj dajo, da se pokrijejo troški. Morda je dotičnik tudi mislil: če bodo gospod kapelan pri drugi instanci oproščeni, jim ostane nekaj goldinarčkov, saj so jih tako potrebni. Bodi kakorkoli, žalostna resnica je to, da so orožniki izvedeli za to zbiranje prispevkov — naznanil jim je to, če smo prav poučeni, jeden tistih, ki je sam prostovoljno nekaj dal — in sodišče je vse te zapeljane reveže obsodilo na večje in manjše glôbe.

(Državna podpora.) Naučno ministerstvo je dovolilo za pospeševanje z ljudskimi šolami združenih kmetijskih tečajev in šolskih vrtov na Kranjskem za tekoče leto podporo 300 gld.

(Aljažev stolp na Triglavu.) Vse obiskovalce naših planin in njih velikana mogočnega Triglava utegnejo zanimati nastopne črtice o razglednem stolpu, ki ga je dal č. g. župnik Aljaž brez hrupne reklame posta-

važen posel je prišel, potem je pa šel s pismom k vrtnarju. Vrtnar, ki je poznal Polikuško, je, prečitavši pismo, z vidnim nezaupanjem vprašal, če so res njega poslali po denar. Iljič se bi bil rad zjezil, a se ni znal, samo posmejal se je. Vrtnar je še jedenkrat pismo prečital in dal denar. Dobivši denar, je Polikuška ga spravil pod pazduho in odšel tja, kjer je imel konja. Nobena žganjarna ga ni mogla zapeljati. Bil je prijetno vznemirjen, in najedenkrat se je ustavil pri prodajalnicah z vabljivim blagom, čevlji, obleko, kaftani, kotenino in jestvinami. Šel je dalje s prijetnim čutstvom: vse bi lahko kupil, pa ne stori. Šel je na trg, da kupi, kar mu je bilo ukazano, konja spravil in potem začel trgovati za lep kožuh, za katerega so zahtevali 25 rubljev. Prodajalec, gledajoč Polikuško, ni prav verjel, da bi ga mogel kupiti, a Polikuška pokazal je pod pazduho, in rekel, da kupi lahko vso prodajalnico, če hoče, in zahteval pomeriti kožuh. Polikuška je kožuh prijel, pihnil vanj in ga podu-

viti na Triglavu. G. župnik je kupil potrebni svet od občine dovske in naročil takoj delo. Razgledni stolp je narejen iz močnih železnih plošč, ki so pocinjene. Stolp je 2 metra visok in ima 1.22 metra v presežku. Oken ima 8, in sicer 4 nižja, skozi katera se vidi sedeč na klopi, ki so ob steni, in 4 višja, skozi katera si je možno ogledati prekrasno panoramo Triglava stojé. V tem stolpu bodo obiskovalci Triglava zavarovani proti vetru lahko dlje časa uživali krasen razgled, kar sicer pri hudem vetru, ki je navadno na vrhu gora, ni mogoče. V stolpu je tudi nekaj odej in dvoje samovarjev za kuhanje čaja. Stolp sam je z vijaki dobro pritrjen v skalo in še z bakreno žico privezan, da more kljubovati vremenskim nezgodam.

(Obsojen kapelan.) Piše se nam iz Črnomlja: Znanim Rudolfom, Lenassijem i. dr. pridružil se je sedaj tudi njih vredni tekmeč Janez Pristov, mestni kapelan v Črnomlju. Ostre svoje zobe je pokazal zlasti ob priliki birmovanja „brezverskim“ meščanom. Otrokom, katerim bi imel kdo izmej teh za botra biti, rekel je javno pred vso šolsko mladino: S tem ne bo nič, ta ni kristijan, ker ne hodi ne v cerkev, ne k spovedi“. Mej tem na časti razžaljenimi bil je tudi občinski svetovalec gosp. Jan. Buhek. Dne 11. t. m. je bila zaradi tega kazenska obravnava in naš gospod Janez je bil obsojen na 30 gld. odnosno 6 dni zapora s trdim ležiščem. Za človeka, ki hoče vse vladati in biti nekaka četrta božja oseba v Črnomlju; ki skuša z raznimi sredstvi in posebno s pomočjo „Slovenca“ in „Dolenjskih novic“ nekatere naše občane, zlasti vsestransko delujočega šol. vodjo g. F. Šetino ob veljavo pripraviti, — je ta obsodba popolnoma dostojna.

(Vrl župan nemško-nacijonalnega kroja.) Iz Slovenjega Gradca se nam piše: Rojstni dan Njega Veličanstva praznovali smo spodobno s slovesno službo božjo. Po končanem opravilu šli bi se mej drugimi zastopniki in načelniki raznih korporacij tudi mestni očetje poklonit ces. kr. okrajnemu glavarju ter ga prosit, da sporoči na najvišje mesto čuvstva udanosti in spoštovanja

hal. Konečno pa je z vzdihom rekel: „Predrag je, ko bi ga dali za petnajst rubljev.“ Kupec je jezen vrgel kožuh na mizo in Polikuška je vesel odšel na prenočišče. Ko je povečerjal in napojil konja, je zlezal na peč, izvlekel kuvert, dolgo ga gledal in poprosil nekega čitanja večščega hlapca, naj mu prečita naslov: „z ukladom tisoč šeststosedemnajst rubljev v bankovcih“. Kuvert je bil narejen iz navadnega papirja, pečati so bili iz rujavega pečatnega voska, jeden velik na sredi, štiri manji ob voglih. Iljič je vse to ogledal in zapomnil, otipal je celo ostre robove bankovcev. Kako je bil vesel, da je imel v rokah toliko bankovcev. Dal je kuvert v luknjo kape, kapo dal pod glavo in ulegel se; ponoči je nekajkrat se prebudil in potipal, če ima še kuvert. Vselej, kadar je zopet otipal kuvert, je občutil prijetno čutstvo spoznanja, da mu zaupajo, da psovani Polikuška nese toli denarjev, in jih gotovo izroči gospe, kakor bi jih izročil oskrbnik sam.

(Dalje prihodnjic.)

prebivalstva — ali navaden svètnik obrača, župan dr. Tomschegg pa obrne. Na dotično modro vprašanje nekoga tamošnjega rokodelca, ali naj bi šli, izvolil je namreč v pričo čudečega se občinstva izdati ukaz: „Zato ni nobenega povoda“. — Seveda župan bi drugače govoril, ko bi bilo častitati knezu Bismarcku ali cesarju Viljemu.

(Vodnikova spominska plošča na Triglavu.) Dne 20. avgusta t. l. je bilo ravno 100 let, da je bil slovenski pesnik Valentin Vodnik na vrhu Triglava. V spomin na ta dogodek sta dala č. gg. župnik Aljaž iz Dovjega in kapelan iz Jesenic izdelati mramornato spominsko ploščo, ki se je vzdala na primernem mestu na vrhu Triglava.

(Celjska gimnazija.) V prvi razred dvojezične gimnazije v Celju se je vpisalo 112 učencev, v prvi razred nemške gimnazije pa le 20. Nič ni pomagalo, da so Nemci vabili celo s podporami slovenske sinove v nemško gimnazijo. Sedaj je pač dokazano, da je bila slovenska gimnazija v Celju potrebna.

(Volitve na Goriškem.) V ponedeljek so se vršile v kmetijskih občinah volitve za deželni zbor na Goriškem. Za Slovence te volitve niso prav povoljno izpadle. Hoteli so v zbor spraviti najodločnejše narodnjake, ki bi za nobeno ceno se ne udali od Italijanom strahovati. Italijani bi radi imeli od dežele velikansko svoto za furlansko konjsko železnico in pa za vravno tržaške ravani, dočim za slovenski del dežele nočejo skoro nič dovoliti. Sami Italijani nimajo večine. Če pa pridobé le jednega Slovence na svojo stran, pa bodo lahko gospodarili v deželnem zboru, kakor bodo hoteli. Drugod v slovenskih okrajih so šle volitve popolnoma po sreči. Voljeni so kandidatje društva „Sloge“, le na Krasu sta voljena dr. Abram in župan Muha, ki sta bolj omahljivca. Zgago je delala goriška katoliška stranka iz nasprotstva do dr. Gregorčiča, vlada, ki bi rada ohranila Italijanom ves dosedanji vpliv in pa znani dr. vitez Tonkli, ki se ne more potolažiti, da je konec politične slave njegove in ki povsod rad zgago dela. — Od slovenskih narodnih kandidatov so voljeni v goriški okolici gg. prof. Berbuč in župnik Grča, v tolminskem okraju gg. dr. Anton Gregorčič in zemljemerec Lapanja.

(Poštni pečati.) Odličen prijatelj „Slovenskega Naroda“ piše: Spominjam se, da se je v vašem cenjenem listu streljalo na poštni urad v Kranjski Gori, Bledu in pred časom na druge urade zaradi jednojezičnega nemškega poštnega pečata. To streljanje se je sicer daleč slišalo, kar priča lep slovenski pečat v Domžalah in pri nekaterih drugih uradih; ali jaz bi rekel, da je bilo to streljanje vendar premalo glasno, ker Lukovica pri Brdu in Mengiš nista o tem streljanju, kakor se kaže, kar nič čula in se še vedno poslužujeta jedino zveličavnega nemškega poštnega pečata. Prosim Vas, gospod urednik! bodite tako prijazni in ustrelite še jedenkrat, pa ne s puško, ampak s topom, morda se ušesa na merodajnem mestu vendar odpro. — Poznam vrle in navdušene narodnjake teh prekrasnih in jedino le slovenskih okolic in se ne morem dosti načuditi, da se ti narodnjaki in rodoljubi še danes sprehajajo v nemškem zraku. V dokaz prilagam dve kuverti: Lukowitz. — Mannsburg. —

Uverjen sem, da se tudi pri drugih občinskih in poštinih uradih na slovenskih tleh nabaja mnogo jedino le nemških pečatov. Dobro bi bilo torej naše deželne in državne poslance opozoriti na to nedostojnost. Vsak poslanec naj bi bil delaven za napredek našega, od vseh strani zatiranega, pa vendar le vrlega naroda po zlati devizi: „Ne, kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan“. In ako se bodo naši poslanci in drugi narodnjaki po tej devizi ravnali in za naše pravice energično se na noge postavljali, potem sem prepričan, da čez leto in dan, Vam gospod urednik, ne bo treba več streljati na občinske in poštne urade, ampak zamogli bode porabiti Vaše patrone in bombe za druge nam še svetejše stvari. — Iz Sodražice se nam piše: Streljanje na poštne pečate je že precej potihnilo. Nekaj poštinih uradov se je poboljšalo, ter si omislilo pečate z dvojezičnim napisom, nekaj jih je pa kljub vsem očitanjem trdovratnih. In kaj menite, kje se rabi še sedaj samonemški pečat? „Niederdorf bei Reifnitz“ je ona vas, kjer cveto rožice blaženi nemščini. Seveda, Dolenja Vas ni v „deželi loncev suhe robe“, ampak tam gori v „rajhu“ in lončarji razumejo in govore le nemški.

(Premestitev divis. artilerijskega polka št. 7 iz Ljubljane v Gradec.) Ces. kr. vojno ministerstvo je odredilo premestitev tukajšnjega divis. artilerijskega polka št. 7 iz Ljubljane in zaukazalo, da se meseca oktobra nastanijo vse štiri baterije s štabom v Gradcu, kadre pa da ostanejo tu. Vsled tega ukrepa bodeta odslej prazni ostali obe vojašnici v Trnovskem predmestju, namreč Nušakova in meščanska, ker je korno poveljništvo graško, oziroma tukajšnje stacijsko poveljništvo zajedno odpovedalo tudi svoja dosedanja stanovanja v njih. Istotako se je odpovedalo lastniku vežbališče in jahalnica v Prulah, koje zemljišče je g. Samassa vojaškemu eraru dal svojedobno v najem.

(Iz Koroškega) se nam piše: Kakor je znano častitim bralcem „Rodoljuba“, moramo mi koroški Slovenci biti najhujši boj za naš obstanek. Neugodni politički položaj, tisočletno zatiranje in ponemčevanje našega naroda je izcimila toliko odpadnikov-nemškutarjev, da nam povsod nasprotujejo. Silno težavno je tukaj delovanje naših rodoljubov, katerih imamo malo, a ti so vneti za narod. Velike važnosti so shodi našega političnega društva in podružnic Ciril-Methodove družbe, na katerih se ljudstvo vzbuja in poučuje o političnih in gospodarskih zadevah. Letos je naše katoliško-politično in gospodarsko društvo priredilo razun drugih številnih shodov tudi tri v celovski okolici, kjer je naše stališče najtežavnejše. Tukaj se moremo pripraviti na najhujši volilni boj, da pri prihodnjih volitvah za deželni in državni zbor v celovško-velikovskem okraju zmagamo in dobimo poslanca, ki se bo odločno potegoval za naše potrebe in koristi. Od tega državnega zbora in novega ministerstva, ki se sedaj snuje, pa ne pričakujemo pomoči niti pravične volilne preosnove, brez katere ne bo mogoče narodne ravnopravnosti izvesti. Le po razpustu zbornice in po novih volitvah, ako bodo srečne, upamo, da se zna obrniti na bolje.

(Kako celjski Prusaki protestujejo?) Dne 18. avgusta sta se v proslavo rojstnega dne presvitlega cesarja v Celju darovane slovesne sv. maše udeležila samo župan in jeden občinski svetnik. Vsi drugi se je niso hoteli udeležiti, ker je cesar potrdil državni proračun, v katerem se nahaja celjska postavka.

(Zjedinjenje Istre s Trstom.) Primorski Italijani se bojé, da zgubé v kratkem večino v deželnem zboru isterskem. Da so sedaj v večini, zahvaliti se imajo naklonjenosti tržaškega namestništva. Njih listi so zatorej jeli premišljati, da bi se Trst in Istra spojila v jedno kronovino z jednim deželnim zborom. To misel so pa sedaj opustili. Zbali so se je tržaški Italijani. V Istri slovanstvo napreduje in utegnili bi priti do tega, da v novem deželnem zboru dobé Slovani večino, ali pa vsaj tako znatno manjšino, da bi Italijani ne mogli več samovoljno gospodariti niti v Trstu več. Posebno jih je pa še nekaj drugega oplašilo. Sedaj volijo v Trstu v mestni zastop, ki je ob jednem deželni zbor, tudi ljudje, ki še avstrijski državljanje niso, da le pet let bivajo v Trstu

in imajo ondu nepremična posestva. To bi se moralo premeniti za občinski in deželni zastop, ko bi se sedanje razmere kako presnavljale. Tega se pa seveda Italijani bojé, in je njim najljubše, da ostane vse pri starem.

(Katoliški pokrovitelji židovskih odvetnikov.) Že jedenkrat je uršulinski samostan v Gorici poveril zastopstvo svojih interesov židovskemu iredentovcu Luzzattu, a sedaj se poroča, da zastopa v novi pravdi isti žid isti katoliški samostan.

(Mestni zastop v moravski Ostrovici) je že bil jedenkrat obljubil z jednim sklepom, da osnuje češko meščansko deklisko šolo. Sedaj je pa sklenil, da jo ne osnuje. Kot povod navaja to, da bi v to šolo hodile le hčerke delavcev in nepremožnih ljudij. Po mnenju mestnega zastopa so torej take šole le za bogatejše ljudi. Za izobraženost nižjih slojev pa ni treba skrbeti. Ta sklep je vzbudil veliko nevoljo v čeških, pa tudi sploh v delavskih krogih. Dne 25. avgusta je že bil ljudski shod, da je protestoval proti temu sklepu. Tudi pri bodočih volitvah se bode porabila stvar proti vladajoči stranki.

Razne vesti.

(Tatvine.) V kavarni „Evropa“ na Dunajski cesti so v noči od 13. na 14. t. m. ukradli neznani tatovi okolu 55 gld. gotovine in za 50 gld. raznih smodk in cigaret z mizo vred, v kateri so bile shranjene smodke in denar. Tatovi vlomili so pri verandi skozi okno v kavarno in skozi isto okno odnesli tudi mizo z omenjeno vsebino. Tatvina se je morala izvršiti mej 3. in 4. uro zjutraj, ker le v tem času ni bil v kavarni nobeden navzoč. — Najbrže isti tatovi ulomili so v Druškovičevó gostilno, ki se nahaja ravno nasproti kavarne „Evropa“ ter ukradli natakari Mariji Finžgar smodke in cigarete ter razne obleke nekemu rezervistu, ki je v gostilni prenočeval, pa črno obleko. O tatovih dosedaj ni sledu.

(Požari.) Dne 6. t. m. je pogorela streha hiše Antona Travná na Savi. Ogenj je nastal iz dimnika. Traven je ogenj pogasil z lastnoročno brizgalno. — V Ilirski Bistrici je te dni s švedskimi žveplenkami igrajoči se šestletni sinček Jakoba Gržine zažgal skedenj. Ogenj so kmalu pogasili. — Dne 8. t. m. pogorel je z žitom napolnjen kozolec kranjske stavbinske družbe v Šiški. Kozolec in žito, lastnina raznih najemnikov, je popolnoma pogorelo. — V eraričnem gozdu Siana pri Pulju je nastal požar, ki je uničil 6 oral gozda. Ogenj je pogasilo puljsko gasilno društvo. — Dne 9. t. m. popoldne pogorel je v Radovljici hlev posestnika Blaža Pavlina v Skrjančevem. Zažgal je neki deček, igrajoč se z žveplenkami. — V soboto je pogorela na Ilovci hiša in gospodarsko poslopje Janeza Mancina. Zažgal je šestletni sinček, igrajoč se z žveplenkami. Škode je osemsto goldinarjev. — Velika tovarna Modiano v via Leo v Trstu za izdelovanje cigaretnega papirja in igralnih kart je popolnoma pogorela v noči od četrтка na petek minuli teden. Proti poldrugi uri zjutraj je treščilo v poslopje, ki je bilo kmalu v plamenu. Ker je bilo nako-pičeno veliko papirja, gasilcem ni bilo mogoče rešiti poslopja in so le skušali ogenj omejiti. Navzlic silni burji in dežju se je okolu pogorišča zbrala velika množica ljudstva. Sosedne hiše so bile v resni nevarnosti, stekla

na oknih so pokala vsled velike vročine in so se ljudje pripravljali, da rešijo svoje imetje. Dve hiši sta se morali deložirati, ker je nevarnost, da se podereta. Tudi bližnja bolnica za neozdravljive bolnike je bila v veliki nevarnosti, ker se je ogenj že prijel na dveh mestih, pa so gasilci pogasili. Od glavnega poslopja tovarne molé samo še okajeni glavni židovi kvišku. V tovarni je delalo 728 oseb, večinoma žene in dekleta. Škoda se ceni na 800.000 gld. — Velik požar v Pulji je nastal dne 9. t. m. okolu polunoči v klavnici firme Valerio ter se je vsled precej močnega vetra hitro razširil. Gasilci in mornarji so po večurnem napornem delovanju udušili ogenj. Sumi se, da je ogenj zanetila zločinska roka. A kaj gotovega se ne vé.

(Nezgode.) Dne 6. t. m. je delavec Porenta, stanujoč za Gradom v Ljubljani, napil se in pijan zvečer korakal domu. Na Karlovški cesti se je zaletel v tamošnjo škarpo in si skoro črepinjo razbil. Obležal je v nezavesti. Sosedje so obvestili njegovo ženo, ki ga je spravila domu. — V Vevčah je pal pri popravljanju tovarniškega poslopja z višine šestih metrov 41letni zidar Andrej Oman in se močno poškodoval. — Dne 10. t. m. je na Dunajski cesti v Ljubljani povozil fijakar Ivan Črne kuharico Marijo Herman; poškodoval jo je na levi roki. — Utonil je v blejskem jezeru blizu vile Jadovsky 14letni posestnikov sin Anton Hudovernik iz Zgornjih Gorjan. Kopal se je z nekaterimi tovariši. Po dolgem iskanju so ga možaki izvlekli mrtvega iz vode. — V Celovcu se je pripetila velika nesreča pri zidanju neke sobe. Podrl se je oder in trije delavci bili so hudo poškodovani. — Dne 9. t. m. je v Gotni Vasi strela ubila 17letnega fanta Avseca. Pet drugih ljudij je omamila in razrušila 9 brzojavnih drogov. — V Savi je utonil 15letni Jožef Zupančič z Brega v litijskem okraju. — V nedeljo zvečer se je peljal neki vpokojeni stotnik po Resljevi cesti v Ljubljani. Zadel je njegov voz v dvovpreženo kočijo in se močno poškodoval. Konj se je od voza odtrgal in divjal po Resljevi cesti. Kočijaž bil je ranjen, stotniku se pa ni nič pripetilo.

(Kontrolni shodi) bodo za ljubljansko mesto: Za vojake pešpolkov in za lovce dné 12., za vojake vseh drugih vojaških krdel pa 13. dan oktobra t. l. ob 9. uri predpoludne v šentpeterski vojašnici. K tem se pozivljejo vsi v Ljubljani stanujoči in stalno dopuščeni vojaki, kakor tudi vsi rezervisti c. in kr. vojske ali vojnega mornarstva. — Tisti vojaki, ki bodo zadržani priti ta dan h kontrolnemu shodu, oglasiti se imajo dne 10. novembra t. l. k naknadnemu kontrolnemu shodu istotam. — Za deželne brambovce in nadomestnike bode kontrolni shod dné 1. oktobra t. l. ob 9. uri dopoludne v novi deželno-brambovski vojašnici. Naknadni kontrolni shod za tē pa bode dné 20. novembra t. l. ob 9. uri dopoludne istotam.

(Pod kostanjem porodila) je dné 10. t. m. v tivolskem drevoredu neka delavka. Nenavaden prizor vzbudil je občno pozornost. Mlado mater in novorojenca, ki se je prav krepko oglašal, prenesli so v deželno bolnico.

(Rakev v licealnem poslopju.) Pri zidarskih popravah v licealnem poslopju, v katerem sta doslej bili nastanjeni obe gimnaziji, se je v prvi sobi na desno od glavnega vhoda — kjer je bila nekaj glasbena šola in pozneje pisarna ravnatelja I. mestne ljudske šole — odkril del obokanih tal in s tem podzemski prostor, kateri doslej ni bil znan. Ta podzemski prostor je okolo štiri metre dolg in istotako visok, v njem pa je vse polno razpadlih krst. Brez dvoma je to nekdanja samostanska rakev, zakaj v njej se je našlo mnogo lobanj in kosti in koščki obleke. Kakor znano, bilo je nekaj to poslopje jezuvitski, a pozneje frančiškanski samostan, ter se je leta 1875. izročilo državi v šolske namene. Najdene krste utegnejo biti stare okoli 200 let. Ostaniki pokojnikov so se zbrali v nove krste, cerkveno blagoslovili ter prepeljali k sv. Krištofu, kjer so v skupnem grobu pokopani. Bilo je blizu 200 lobanj. Videlo se je, da so mej mrlički bili tudi ženske in otroci, ker so tudi pokopavale svoje člane nekatere plemenitaške rodbine, ki so bile v prijateljstvu z redovniki.

(Zanimiv slučaj.) Iz Št. Vida nad Ljubljano se nam poroča: V naši župni cerkvi bil je v nedeljo 18. avgusta ob polu štirih krst, ob tričetrt na štiri poroka, ob štirih pa pogreb.

(Cvet in sad.) V Toplicah pri Zagorju ob Savi je videti jablan, ki ima poleg obilega sadja tudi mnogo cvetov. — V Medvodah je na vrtu tovarniškega ravnatelja tudi cvetoča jablan, ki ima vse polno dozorelega sadja.

(97leten samomorilec) je pač kaj redka prikazen. V Valle San Felice je skočil 97letni Luigi Gelmi z okna svojega stanovanja na ulico in bil takoj mrtev. Kaj je torej stoletnega starčka napotilo k temu činu, ni znano.

(Rodbina duhovnikov.) Te dni je v Protivanovu na Moravskem imel novo mašo P. Ignacij Kolišek, pri kateri so mlademu duhovniku asistirali trije starejši bratje duhovniki, dva mlajša brata, ki sta še bogoslovca, sta pa stregla. Štirji bratje so torej duhovniki, dva pa sta v bogoslovju. Mati še živi, oče je pa umrl pred 12 leti.

(Trpinčenje vojakov.) V Levovu je bil obsojen narednik 30. pešpolka na 6 let težke ječe zaradi trpinčenja vojakov. Ravnal je tako brutalno z nekim vojakom, da je le-ta umrl.

(Nunski samostani in telefon.) Kongregacija škofov in redovnikov v Rimu je določila, da se sme tudi v nunske samostane, ki imajo strogo klavzuro, uvesti telefon. Pri vsakem telefoničnem pogovoru pa morata biti navzočni dve najstarejši nuni.

(Bolezni na Kranjskem.) V Mali Bukovici v postojinskem okraju se je prikazala davica. — V nekaterih vaseh šentjernejske občine na Dolenjskem je veliko ljudij zbolelo za grižo. 13 jih je umrlo. Bolezen pojenjuje. — V novomeškem okraju je zbolelo 135 ljudij za grižo. Umrlo je 17 otrok. — V Zagorju na Pivki je legar (vročinska bolezen) prenehal in pokazala se je davica, ki se je tja zanesla z Reke. Nekaj otrok je že za to boleznijo umrlo.

(V tigrovih krempljih.) Grozen prizor se je vršil minuli četrtek zjutraj na celjskem kolodvoru. S tovornim vlakom dospel je veliki zverinjak gosp. Kludskega. Železniški delavec Andrej Flies se je neprevidno približal vozu, na katerem je bila kletka z velikim tigrom. Zver je hipoma stegnila svoji taci skozi železno ograjo in zgrabila Fliesa s kremplji za obe lici ter ga pritegnila k sebi. Le pogumni pomoči delavca Sevšeka in nekaterih tovarišev je zahvaliti, da je Flies si rešil življenje. Zgrabili so tigrove tace in oteli Fliesa, ki ima jedno uho odtrgano in je na obrazu hudo ranjen.

(Silna nevihta v srednji Istri) je naredila minuli teden veliko škodo, posebno okoli Grisignane. Vsa dolina je bila preplavljena in podobna jezeru. Treščilo je v poslopje bratov Torcello in je strela ubila jednega posestnikov.

(Ponesrečeni volilci.) V Merkatu blizu Neapolja so se bile vršile občinske volitve. Ravno ko je bilo največ volilcev v mestni hiši, se je odtrgala pri stopnjicah narejena ograja in je 60 volilcev padlo v vežo. Več oseb je bilo ubitih, mnogo ranjenih.

(Grozni potresi v Ameriki) Kakor poroča „New York Herald“ je bilo na poluotoku Yucutan v srednji Ameriki dné 8. in 9. septembra več groznih podzemskih sunkov. V Yucutanu se je razrušilo 71 hiš in so dozdej izvlekli 153 mrtvecev, mnogo oseb pa se pogreša. V Coraiuncanu je baje razrušenih 37 hiš in ubitih 95 oseb, v Cayuti pa so našli 111 mrtvecev.

Obrtniki, pozor!

Naša katoliška stranka se že dolgo posebno jezi, da se jej obrtniki ne usedejo na limanice. Posebno v Ljubljani bi rada obrtnike pridobila na svojo stran, da bi ji pomagali do večine v mestnem zastopu. Naša katoliška stranka je tako gospodstvaželjna, kakor pač malokatera na svetu, in jo grozno jezi, da v Ljubljani ne gre vse tako gladko, kakor v nekaterih krajih na deželi, kjer jo ljudje niso imeli priliko, še tako do dobrega spoznati. Ker pa vé, da pod njeno firmo več ne gre, si je izmislila novo zvijačo, snovati je začela neko novo

obratno stranko. Že pred letošnjimi mestnimi volitvami so se razširjali neki oklici, da naj obrtniki volijo le obrtnike. Da bi pa svet ne izvedel, odkod vse to izvira, se na dotičnem oklicu ni niti navedlo, v kateri tiskarni je tiskan. Da je pa vsa ta navdušenost za obrtnike bila le sleparija, se je pa pokazalo potem, ko se je po potresu sklepal kompromis za volitve. Mislili bi bili, da bodo naši katoličani zahtevali, da se izbero od njene strani trije ali štirji obrtniki. Ali to pa jim še na misel ni prišlo, temveč zahtevali so z vso odločnostjo, da se volita

dr. Gregorič in Kalan, o katerih je pač znano, da poznata težnje obrtnikov ravno toliko, kolikor vé gorjanski kmet o zamotanih potih nekaterih zvezd. Obrtno vprašanje, kakor tudi skrb za kmeta ali delavca, je naši katoliški stranki dobro jedino za agitacijsko sredstvo proti narodni stranki. Sedaj se razširja podoben oklic po deželi in se je doposlal tudi celjski „Domovini“, v katerem se naznanja osnova neke obrtne stranke. Snovatelji te stranke so popolnoma odvisni od naše katoliške stranke, to je znano slednjemu; kdor bolje razmere pozna, vé, da tukaj gre za nov manever naše katoliške stranke. Pri deželno-zborskih volitvah bi radi zopet delali z gago.

Koliko je naši katoliški stranki na blagostanju malih obrtnikov, to se kaže prav v tem, da pridno snujejo svoje obrtne zavode, da uničujejo jednega obrtnika za drugim, ali mu vsaj nekaj kruha odjedó. Na katoliškem shodu se je tako lepo naglašalo, da bi morali ne le mali obrtniki, temveč celó tovarnarji dokazati dokaz zmožnosti, a sami so pa tako lepo osnovali bukvoveznico, ne da bi se bil kateri izmej vodij „Katoliškega tiskovnega društva“ učil knjigoveštva. In baš knjigoveštvo spada mej one male obrte, kateri bi se po krščansko-socijalnih načelih morali posebno varovati. Mi ne dvomimo, da je postopanje gospodov tiskovnega društva dopustno po zakonu, ker naš obrtni zakon ima povsodi ondu luknje, kjer je treba varovati malega obrtnika proti velikemu kapitalu, bodisi že židovsk ali katolišk. Da je pa tak, moramo se pa precej zahvaliti temu, ker so

glavno besedo pri njega sklepanju imeli nekateri gospodje, ki hočejo veljati za dobre katolike.

„Katoliška Bukvarna“ pošilja knjige vezat v Nemčijo, da le domačini ne zaslužijo, ako v svoji bukvoveznici dela ne zmagajo. Izgovor, da v Avstriji nikjer ne znajo tako knjig vezati, je pač prazen in naravnost razžaljiv za avstrijski obrt. To postopanje je malo podobno postopanju gizdalinov, ki naročajo obleke pri dunajskih krojačih, ker jim v Ljubljani nikdo ne zna prav narediti, ali pa tistim, ki hočejo imeti le angleško ali francosko blago in to jedino zaradi tega, ker je tuje.

Na Dunaju so podpirali naši katoličani vladu, v kateri so igrali glavno ulogo levičarji, največji nasprotniki malega obrtnika. Kako se pač to vjema s toli hvalisano skrbjo za obrtnika! Pa kaj hočemo, saj je „Slovenec“ se celo nekoč izpodtaknil nad tem, da obrtniki tudi meso jedo. Menda zaradi tega, ker je s tem podražé tistim ljudem, ki po njegovih mislih jedino imajo pravico do pečenke in do drugih boljših jedij.

Vse to naj si obrtniki dobro premislijo, predno se usedejo našim katoliškim možem na limanice. Prav lahko spoznajo, da jim je blagostanje obrtnikov deveta briga, samo na ramah obrtnika bi radi prilezli do gospodstva. Mi mislimo, da ima naš obrtni stan še toliko ponosa, da se ne bode dal rabiti za take namene, ki bi bili le v njegovo pogubo. Bolj ko bi se katoliška stranka opomogla, bolj bi spravila vse pod se in tem slabeje bi se godilo malemu obrtniku.

Obrtne raznoterosti.

(Za trgovce in obrtnike.) Finančno ministerstvo je sporazumno z dotičnimi ministerstvi naznanilo podrejenim oblastvom, da se navadni zamaški na steklenicah z opojnimi pijačami, ako je na stanijolovi kapici vtisnjen samo dvoglavni orel brez imena firme, nikakor ne smejo smatrati kot postavni v zmyslu zakona iz leta 1881., ker na takih zamaških ni nobenega individuvelnega znaka podjetnikovega. Tudi obrtni zakon ne dopušča posluževati se cesarskega orla, ki velja kot odlikovanje, katero se dobi le potom posebne podelitve in se smo le v takem slučaju rabiti na deski ali v pečatu.

(Novi obrtni knjigi.) Krojaški mojster v Ljubljani g. Matija Kunc je izdal zopet dve strokovni knjigi za oblačilno obrt. Prvi knjigi je naslov: „Krojni vzorci za perilna oblačila“ in stane 1 gld. 80 kr., druga se pa imenuje „Krojni vzorci za otroška oblačila“ in velja 1 gld. 60 kr. Obema knjigama je pridejanih več jako lepih izvornih podob, tabel in meril. Napravljeni sta po slovečih Klemmovih knjigah, metoda prikrojevanja je pa mnogo zboljšana in ložja. Knjigi sta vsega priporočanja vredni

za šivilje, posebno tudi za domače gospodinje, katere so se naučile šivanja in hočejo same narejati si perilo in obleko za otroke. Dosedaj niso imele knjige, iz katere bi se mogle proučiti jemanja mere in prikrojevanja. Pripomogli bodeta mnogo k razumljenju modnih časopisov, ker so uzorci napravljeni na enak način, kakor so v tacih listih. Prepričani smo, da bodo Slovenke pridno segale po teh dveh novih, jako koristnih knjigah, ki bodeta tudi služili za učni knjigi na pisateljevem strokovnem učilišču v Ljubljani.

(Duhovniki in prodajalci žganja.) V nekem mestu na Ogerskem se je duhovniku posrečilo, pregovoriti svoje žganjepitju udane farane, da so v cerkvi slovesno prisegli, da tri leta ne bodo pili žganja. Popivanje je bilo popolnoma prestalo — na veliko žalost žganje prodajajočih židov. Ti so nekaj časa potrpeali, ko pa so videli, da se ljudje držé prisege, so se pritožili na finančno ministerstvo in finančni minister je hitro vprašal bogočastnega ministra, je-li dovoljeno tako postopanje. Minister doslej še ni odgovoril.

Zavarovanje delavcev za starost.

Vpeljalo se je zavarovanje delavcev za slučaj bolezni in za slučaj nezgode. V tem oziru je storila naša država važen korak in celo prehitela druge države, v katerih je obrtnija bolj razvita nego pri nas. Radi priznamo, da ima to zavarovanje svoje pomanjkljivosti,

katere bo treba še odpraviti, a vendar se mu ne more odrekati socijalna važnost.

Ničesar se pa še ni storilo za delavca, da se pre-skrbi za njegova stara leta, ko delati ne bode mogel. Tukaj se mu navadno le svetuje, da naj štédi, a to je

lahko rečeno, a težko storjeno. Delavska plača je malo kje tako visoka, da bi mogel dati kaj na stran, posebno če mu je skrbeti za družino. Pomisliti je, da delavski zaslužek ni stalen, se pogosto menja in pridejo časi, ko ni dela, pride bolezen in tedaj se vse porabi, kar se je prištedilo. Če pa delavec v nedeljo si privošči kak poliček, se mu tudi zameriti ne sme, vsaj ga je tudi potreben, ko cel teden napenja moči in s svojim delom drugim pripomaga do blagostanja. Vsaj še uradniki, ki dobivajo boljše plače, vzdihujejo, da v današnjih hudih časih izhajati ne morejo.

To štedenje posebno priporočajo nekateri učeni socijalisti, ki se iz knjig uče socijalizma in še nikdar niso se potrudili, da bi dobro proučili v dejanju razmere delavskega stanu. Tako se je pred leti od neke strani priporočalo, da naj si delavci z varčevanjem toliko pridobé da kupijo hišico in morda še lep vrtec, da bodo imeli nekaj, kar bodo imenovali svoje. To je pač mogoče v Angliji, kjer so drugačne plače, a na evropskem kontinentu pa kaj takega ni mogoče, in kdor kaj takega priporoča le kaže, da o socialnem vprašanju niti pojma nima, če si tudi domišlja rešiti ga s svojim svetom. Delavci sedaj navadno bivajo okrog velikih mest, kjer je zemlja tako draga, da si bi niti za stavbišče ne mogli prištediti. Sicer bi pa take hišice imele še drugo slabo stran. Podjetniki bi še bolj pritiskali za plače, ko bi videli, kako so na kak kraj delavci navezani.

Toda povrnimo se k stvari, o kateri smo se namerili pisati. Preskrbeti je treba delavca na starost. Morda kdo poreče, da je za delavca že skrbjeno, ker mora občina skrbeti zanj. Mi le toliko rečemo, da gorje, kdor

se mora živeti s tako podporo, posebno v kmetijskih občinah. Zaničujejo in zasramujejo ga, očitajo mu, da ni nič prislužil i. t. d. Kmetijskim ljudem tudi tega ni zameriti, ker premalo poznajo svet. Sicer pa tudi dosti storiti ne morejo, ker večkrat samim primanjkuje. Sedanji domovinski zakon pa stvar še bolj obtežuje, ker mora delavec največ pomoči iskati v občinah, kjer ni pustil svojih delavskih močij in ga nikdo ne pozna.

Pa tudi sprememba domovinskega zakona ne bode dosti razmer zboljšala. Treba je vsekako, da v tem oziru kaj stori država. Mi vemo, da kdo poreče, zopet nov davek. Da, nov davek, drugače ni mogoče. Naloga države pa mora biti, gledati, da se ta davek ne naloži nepremožnim stanovom, ker ne gre zaradi delavca majhnega kmeta tirati v pogubo. Po našem mnenju naj bi morda nekaj delavci sami donašali, a to donašanje bi ne smelo biti veliko, kajti delavec ne more dosti dajati od svoje plače. Več naj bi donašali delodajalci sami, bogati tovarnarji, ki bogate z delavčevim trudom. Tudi drugi davki bi se morda dali bogatim strankam naložiti. Povekšal naj bi se morda tudi borzni davek, ali pa naložil kak davek na velika fidejkomisna posestva, katera vživajo to dobroto, da prepisnine ne plačujejo, ako smo prav poučeni.

Dandanes preti socijalizem v Evropi, a ta nevarnost se ne bode dala odstraniti kar s lepimi besedami, tudi vera dosti ne pomaga, ker delavci vidijo, da označevalci vere Tistega, ki ni imel toliko, da bi položil glavo, večkrat žive v obilnosti in zatorej izgublajo zupanje vanjo. Tukaj morajo pomagati le umni socijalni zakoni, in sicer je treba to hitro storiti, da ne bode prepozno.

Delavske raznoterosti.

(Za stavbinske podjetnike.) Dne 7. sep. popoldne okolu 2. ure ponesrečil je laški zidar Janez Cell, ki je padel z odra v prvem nadstropju gimnazijskega poslopja ter si zlomil nogo in se tudi na obrazu težko poškodoval. Prenesli so ga nezavestnega v deželno bolnico. Vzrok nesreči bil je zelo primitivno postavljen oder, ki se je pod težo jednega jedinega delavca podal. Kakor se nam tem povodom poroča, izdal je baje vsled te nesreče mestni magistrat naredbo stavbinskim podjetnikom, da jim je strogo nadzorovati zgradbo odrov in drugih varnostnih priprav ter ukreniti vse potrebno, da se take nesreče ne bodo ponavljale.

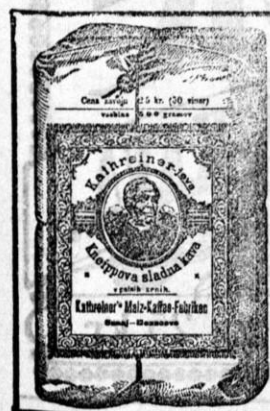
Prilagodna številka „RODOLJUBA“ izide dne 5. oktobra t. l.

Loterijske srečke.

Gradec, dné 7. septembra:	42,	14,	33,	32,	8.
Trst, dné 14. septembra:	70,	4,	36,	45,	61.
Linc, dné 31. avgusta:	69,	43,	75,	79,	6.
Praga, dné 18. septembra:	6,	11,	26,	74,	49.
Brno, dné 11. septembra:	2,	11,	21,	20,	15.
Dunaj, dné 7. septembra:	20,	85,	78,	76,	84.

Tržne cene v Ljubljani

18. septembra t. l.

Pozor! Svarilo!

Varujte se,

da ne bote opelharjeni pri nakupu sladne kave. Dobičkazeljni ljudje še vedno ponarejajo Kathreinerjevo kavo, zato ne jemljite drugih ko bele izvirne zavoje z napisom

„Kathreiner“.

Kathreiner-Kneippova sladna kava je edina zdrava in okusna primes k bobovi kavi, natorni pridelek v celih zrnih; vsaka škodljiva primes je izključena.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	7	—	Špeh povojen, kgr.	—	66
Rež, „	6 50	—	Surovo maslo, „	—	80
Ječmen, „	6 50	—	Jajce, jedno	—	3
Oves, „	6 50	—	Mleko, liter	—	10
Ajda, „	7	—	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso, „	7 50	—	Telečje	—	70
Koruza, „	7 50	—	Svinjsko	—	70
Krompir, „	2 85	—	Koštrunovo	—	96
Leča, „	12	—	Pišanec	—	50
Grab, „	10	—	Golob	—	16
Fižol, „	12	—	Seno, 100 kilo	—	1 36
Maslo, kgr.	—	90	Slama, „	—	1 36
Mast, „	—	68	Drva trda, 4 metr.	—	7 50
Špeh svež	—	62	„ mehka, 4 „	—	5 20

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni, ako se naroča
 po pošti.

TRADEMARK.

SCHUTZMARKE

Najboljše kakovosti, blagodejen,
 oživljuje, krepi in zlasti sredstvo
 za vzbujanje teka je

Marijacetljski likêr

1 steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld.
 3 ducate steklenic 4 gld. 80 kr.

Nadalje za želodec:

Kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic
 1 gld. 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri
 zabasanji, skaženem želodci. — Skatulja 21 kr., jeden
 zavojček s 6 skatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Zeliščni sok ali prsni sirop za odraščene in
 otroke; raztvarja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju.
 — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za trganje:

Protinski ovet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v
 križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic
 2 gld. 25 kr.

Vsa ta našeta in vsa druga zdravilna sredstva se
 dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo. (14-33)

Vizitnice

priporoča „Národna Tiskarna“.

Dne 29. septembra ob 4. uri popoldne
 vršila se bode

prodaja

v zapuščino g. **Adolfa Obreze** spadajo-
 čega ostalega posestva, in sicer:

hiša, takozvani „magacin v Cerkvici“,
 potem **kozolec, senica, poslopje z do-
 zidanimi hlevi** in okoli teh objektov ležeče
zemljišče. (23)

Vse to se bode v večjih parcelah prodalo. —
 Prodaja vrši se na licu mesta, kjer se tudi natančni
 pogoji izvedó.

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (2-18)

priporočam slavnemu občin-
 stvu in prečastiti duhovščini
 svojo bogato zalogo

lestencev, oljnatih po-
 dob, zrcal,

kakor tudi vse v njegovo
 stroko spadajoče predmete
 na pr. stekleno, porcela-
 nasto belo in rujavo
 prsteno blago, raznovrstne
 svetilnice viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice in prave
 kroglaste cilindre „Patent Marian“, katere
 imam samo jaz v zalogi za Kranjsko.

Prevezem tudi vsa steklarska dela pri stavbah
 ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Kot nadomestilo za bobove kavo se priporoča | Najokusnejša, edino zdravna in ob enem
 gozdarstvenih šenskan, otrokom in bolnikom | najcenejša primes k bobovi kavi je

KATHREINER.

KNEIPPOVA SLADNA KAVA.

ČASTNI DIPLOM
 1891-1894
8 ZLATIH KOLAJN

Pozor: zahtevajte in jemljite
 le istovrstne zavojce s imenom
 „Kathreiner“.

Najdištetjši prirodni plod
 v ocelih zrnih,
 ki se ne dajo posarejati.

Se dobi povsod: $\frac{1}{2}$ Kile za 25 kr.